

NOORDZEE DOELWITT

SABOTAGE OP DE OFFSHORE WINDPARKEN

DE NOORDSE PROTOCOLLEN
BOEK 1

JOHN ERIKSEN

SVANEN

Colofon

Opmerking: De personages en gebeurtenissen in dit boek zijn fictief. Eventuele overeenkomsten met bestaande personen, levend of dood, berusten op toeval.

Noordzee Doelwit
De Noordse Protocollen – Deel 1

Copyright © 2025 John Eriksen, Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Omslagfoto: Unsplash

Redactie: Edition Svanen / Friedrich Steindorf

Uitgeverij Edition Svanen
K. Sewekow
Droste-Hülshoff-Str. 35
22609 Hamburg, Duitsland
www.john-eriksen.net

Eerste druk: 2026
ISBN: 978-94-03879-03-1 (paperback)
ISBN: 978-94-03879-20-8 (e-book)

NUR: 305 (Thriller) / 340 (Misdaadroman)

Disclaimer: De meningen en feiten in dit boek zijn die van de auteur en weerspiegelen niet noodzakelijk die van de uitgever. De auteur en uitgever aanvaarden geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolledigheden.

INHOUD

Personages	5
Proloog	7
1. Het Contact	27
2. Certificaten	47
3. Uitzicht op de Haven	61
4. Humber Bridge	75
5. Hollandse Kust Noord	89
6. Op Zoek naar Sporen	103
7. De Residentie	123
8. Europol	129
9. Esbjerg	149
10. Mistige Ochtend	157
11. Maasvlakte	165
12. Verbindingen	181
13. Kritieke Toestand	189
14. Havenwereld	203
15. Kroongetuige	219
16. Middernacht	227
17. Alliantie	235
18. Isabel	245
19. Grishas Garage	257
20. Kaikante	267
21. Eenheid 29155	275
22. De Bunker	287
23. Drie Torens	301
24. Redding	311
25. Nicolajew	335
26. Veuve Clicquot	343
27. Vijf kilo	357
28. Gescheiden	365
29. Bethnal Green	371
30. Nieuwe Wegen	377
31. Vuur	387
Andere werken van John Eriksen	393

PERSONAGES

Prolog

Pieter van Dijk – Ingenieur bij Stormvogel Techniek BV

Maarten Vermeer – eveneens technicus bij Stormvogel Techniek BV

Hendrik Bosch – directeur van het bedrijf

Detlev Klüver – Jong parlementslid uit Husum, later oppositieleider

Philippe Duchamp – medewerker van een rederij, later havendirecteur uit Oostende

Dr. Matthias Berger – projectleider bij "Growian" in Friedrichskoog

Hoofdedeelte

Erik Wiedner – Journalist uit Hamburg

Freya Jensen – Persvoorlichter van de deelstaatregering van Sleeswijk-Holstein

Amelia Thompson – Bioloog uit Edmonton, Canada

James Walker – Rechercheur bij de NCA in Groot-Brittannië

Maarten de Vries – Europol-ambtenaar uit Den Haag

Pieter van Dijk Junior – ambtenaar bij het Nederlandse ministerie van Milieu, zoon van Pieter van Dijk

Roger Pemberton – directeur van Humber Wind Systems

Nicole Mitchell – ingenieur bij Humber Wind Systems

Lars Mortensen – offshore-technicus in Esbjerg, Denemarken
Mette Mortensen – zijn vrouw, apotheker
Kasper Andersen – collega van Lars Mortensen
Inken Hansen – eigenares van café Inselblick op Helgoland
Peter Lorenz – vriend van Erik
Oleksandr en Dmytro, Mykola en Vasyl – windenergietechnici uit Oekraïne
Horst Schmidt – windenergietechnicus
Grisha – Andrei Grigorev, eigenaar van "Grishas Garage" in Hamburg-Wilhelmsburg

en

Sergej Nicolajew – attaché bij de ambassade van de Russische Federatie in Nederland, Den Haag

PROLOG

Deel 1, Windhoek, Nederland, 1983

"**P** ieter!"
De schreeuw kwam van beneden, aan de voet van de toren. Pieter van Dijk draaide zich met een ruk om. Door het smalle raam van de controlekamer zag hij zijn broer Willem zwaaien. De luchtpershamer lag in de modder en de andere drie technici stonden stil en staarden omhoog.

"Wat is er?" Maarten Vermeer stond naast hem. Van Dijk hoefde geen antwoord te geven. Het geluid dat ze nu allebei hoorden, zei genoeg. Het was een diep, metaalachtig gekraak dat zelfs boven het gehuil van de wind uit te horen was. Het kwam helemaal van boven, uit de gondel, honderdtien meter boven hen.

Van Dijk stormde naar de console. De trillingsmeters gaven uitslagen in het rood en de analoge wijzers trilden zo erg dat de waarden amper af te lezen waren.

"Wat is de windsnelheid?" vroeg Vermeer.

Van Dijk keek naar het display. "Tweeënnegentig kilometer per uur en nog stijgend."

"De automatische beveiliging had moeten ingrijpen."

"Die staat uit." Van Dijk staarde naar de console. Op een groen verlicht scherm stonden de woorden: Beperking handmatig uitgeschakeld.

Vermeer boog zich naar hem toe. "Dat kan niet. Wie zou—"

"Alleen Bosch." Van Dijks stem klonk schor. "Ik bel hem."

Hij greep de hoorn en draaide het nummer. De kiestoon klonk drie keer, toen kwam de ruis van een antwoordapparaat. Van Dijks vingers sloten zich strakker om de hoorn. Zijn broer Willem had gelijk gehad. Drie weken geleden al, toen ze de eerste foto's van de scheuren hadden gemaakt. Die Porsche-rijder vermoordt jullie nog allemaal, had Willem gezegd. Hij wil alleen zijn bonus opstrijken voordat het ding uit elkaar valt.

Van Dijk smeedt de hoorn op de haak. "Verdomme. Natuurlijk neemt hij niet op."

"Pieter." Vermeers stem was kalm, maar dwingend. "Kijk naar het toerental van de rotor."

Van Dijk keek en het digitale display gaf eenentwintig omwentelingen per minuut aan. Veel te snel voor hun installatie. Hij keek weer naar buiten. Eén van de bladen leek te trillen, hij kon het niet goed zien, maar de hele gondel leek heen en weer te schommelen.

"De microscheurtjes," zei Vermeer zacht.

Van Dijk knikte. Zes weken geleden hadden ze de eerste scheurtjes ontdekt. Het waren fijne lijntjes in het composietmateriaal, die zich als een spinnenweb over het kunstof verspreidden en zich vanaf de basis van het enorme blad naar buiten trokken. Hij had Bosch gewaarschuwd en foto's gemaakt.

Puur cosmetisch, had Bosch gezegd. Spanningsscheurtjes in de toplaag zijn heel normaal bij prototypes.

Het gekraak werd steeds luider. Van Dijk keek nog een keer door het raam. Hij zou zweren dat een van de rotorbladen scheef stond, misschien tien graden uit zijn positie. De punt beschreef geen zuivere cirkelbaan meer.

En daar beneden, bij de windmolen, stond zijn broer Willem.

"We moeten hier allemaal weg," zei Van Dijk. "Nu meteen. Evacuatie."

Vermeer aarzelde. "Als we nu evacueren, is het project voorbij. Dat begrijp je toch. Bosch zal—"

"Bosch kan naar de hel!"

Van Dijk rukte de deur open en de wind sloeg hem in het gezicht. Hij greep de deur vast en tastte naar de behuizing van de alarmknop naast de ingang. Het rode deksel wilde niet open en zijn vingers waren klam van de kou. Eindelijk gaf het mee en hij drukte de knop in.

De sirene begon te loeien, luid en doordringend, met een aan-

en afzwellend geluid. Iedereen moest het horen, dat was het evacuatiegeluid.

Beneden aan de voet van de toren hief Willem zijn hoofd op. Hun blikken kruisten elkaar over een afstand van tweehonderd meter. Van Dijk zag zijn broer knikken. Willem liet zijn gereedschap vallen en begon te rennen, en de andere drie technici volgden hem.

"Kom, wij ook." Van Dijk sprong de drie treden van de container af. Zijn laarzen zakten meteen tot aan zijn enkels weg in de drassige modder. Vermeer zat hem op de hielen en het gekraak ging over in een hoogfrequent, schrill geluid.

Van Dijk rende verder. Elke stap was een gevecht tegen de modder, tegen de wind, tegen de tijd. De bunker lag tweehonderd meter verderop, een platte betonnen schuilplaats met metalen dak, aangelegd tijdens de bouwfase.

Achter hem klonk een geluid als brekend ijs, hoogfrequent en schrill.

"Pieter, ren!" Dat was Vermeers stem, ergens achter hem.

Van Dijk durfde om te kijken. Een van de rotorbladen trilde zo hevig dat het wazig werd. De punt beschreef een chaotische ellips en bij elke omwenteling zwaaide de punt verder naar buiten, alsof het blad zich van de naaf wilde losmaken.

Willem was bijna bij de bunker. De voorman stond al bij de deur en duwde de andere technici naar binnen. Voor Van Dijk was het nog honderd meter. Het krijsende geluid bereikte een hoogtepunt en stopte toen abrupt.

Van Dijk rende door. Niet omdraaien, niet nadenken, alleen rennen. Vijftig meter werd veertig. Toen greep de voorman zijn arm en trok hem door de deur. Vermeer strompelde achter hem aan, buiten adem, en de zware metalen deur sloeg dicht.

In de bunker heerste stilte. Alleen het hijgen van de mannen en het gedempte gehuil van de wind waren te horen. Willem stond tegen de muur, zijn gezicht was rood van inspanning, maar hij glimlachte flauw. "Dat was kantje boord, grote broer."

"Dat kun je wel zeggen."

Van Dijk liep naar het raam. Door het vervormd draadglas zag hij de turbine. Die stond er nog, het derde rotorblad hing

scheef en de hele installatie draaide langzamer. Na twee minuten stond de proefinstallatie eindelijk stil.

"Wat is er gebeurd?" Henk kwam naast hem staan.

Van Dijk leunde met zijn voorhoofd tegen het koude glas. Zelfs in de fundering waren scheuren zichtbaar, donkere lijnen door het beton, en de gondel helemaal bovenin hing scheef.

"Structureel falen," zei hij zacht.

Willem kwam dichterbij. "Dat zijn de scheuren die je in september hebt gefotografeerd."

Van Dijk knikte. "Bosch heeft ze genegeerd. Hij zei dat we het materiaal in het voorjaar moesten versterken."

"In het voorjaar?" Willems stem klonk ongelovig. "Het is november. Bij deze windsnelheden houdt het composietmateriaal het geen twee weken."

"Dat weet ik."

Van Dijk draaide zich om naar de anderen. Vermeer stond daar met zijn armen over elkaar, en de voorman en de drie technici leken wel spoken. Ze waren bleek, hadden modderige broeken en rilden van kou en schrik.

"Wat nu?" vroeg de voorman.

Van Dijk ging op de koude betonnen vloer zitten. "We wachten tot de storm voorbij is. Dan bekijken we de schade."

Willem ging naast hem zitten. Even zaten de broers zwijgend naast elkaar en luisterden naar de wind.

"Zestig miljoen gulden," zei Willem uiteindelijk. "Allemaal voor niets."

"Het is meer dan dat." Van Dijk keek zijn broer aan. "Het is het bewijs dat zulk gigantisme niet werkt. Dat je zo'n project niet kunt versnellen alleen omdat je onder tijdsdruk staat."

"Bosch zal daar anders over denken."

"Bosch kan de pot op." Van Dijks stem klonk moe. "Ik ben klaar met hem en met dit hele project."

Willem knikte langzaam. "Ik ook."

Ze wachtten. De storm raasde over de polders en de turbine stond scheef en beschadigd in het grijze novemberlicht. Voor de twee broers was het een monument van mislukte ambities.

Achter de duinen ten oosten van het windmolenpark lag een man op de grond. Sergej Nicolajew was eind twintig, gespierd en

droeg een dikke winterjas. Hij had zich tussen het duingras verstopt, waar niemand hem kon zien.

Hij liet zijn verrekijker zakken en schudde zijn hoofd, nadat hij had gezien hoe de turbine op spectaculaire wijze uitviel. De Nederlanders waren amateurs.

"Man, wat is het hier koud", mompelde hij, stond op en stopte de verrekijker in de leren tas, voordat hij zijn schapka ushanka uit zijn zak haalde. Deze nerts muts had hem warm gehouden in Siberië, in winters die veel kouder waren dan deze hier. Hij liep tussen de duinen door naar de weg, waar een zwarte Mercedes met draaiende motor stond te wachten.

Binnen zat Katja Sokolowa achter het stuur. Ze was vierentwintig, had donker haar en groene ogen die niets ontgingen. Ze droeg een zwarte wollen jas en leren handschoenen. Toen Sergej het passagiersportier opende, stroomde er warme lucht naar buiten.

"En?", vroeg ze.

Sergej liet zich op de stoel zakken en sloeg de deur dicht. "Het is een complete mislukking. Het rotorblad is bijna eraf gevallen."

Katja startte de motor en reed de weg op, zuidwaarts richting Den Haag. "Dus de Nederlandse turbine werkt niet."

"Dat is een grap", zei Sergej en wreef in zijn handen. "Die hele windenergie-obsessie met groene idioten die dromen van elektriciteit uit de lucht. Steenkool werkt, kernenergie werkt, maar dit?" Hij maakte een minachtend gebaar met zijn hand. "Dat is westerse decadentie."

Katja wierp hem een blik toe, een wenkbrauw opgetrokken. "Moskou ziet dat niet zo."

"Moskou ziet alles anders."

"Moskou", zei Katja voorzichtig, "denkt dat de westerse afhankelijkheid van onstabiele energiebronnen nuttig zou kunnen zijn. Als hun windturbines uitvallen en hun netwerken instorten, zullen ze nog meer gas nodig hebben. En als de technologie succesvol is, moeten we die begrijpen."

Sergej zweeg, want ze had natuurlijk gelijk. Daarom waren ze hier – niet om de Nederlandse ingenieurskunst te bewonderen, maar om zijn zwakheden te begrijpen.

"Je bent te slim voor dit werk", zei hij uiteindelijk.

"En jij bent te cynisch", antwoordde ze, maar ze glimlachte.

Ze reden zwijgend verder. Het vlakke Nederlandse landschap trok voorbij, het was grijs en troosteloos in het novemberlicht.

Sergej keek naar Katja's profiel, haar gezicht en de manier waarop haar gehandschoende handen op het stuur rustten.

Toen liet haar rechterhand het stuur los en legde zich op zijn knie.

Sergej keek naar haar hand en vervolgens naar haar gezicht. Ze hield haar ogen op de weg gericht.

"Katja..."

"Er is een hotel in de buurt van Delft", zei ze zachtjes. "Ik heb het op de kaart gezien."

"We moeten ons om zes uur in Den Haag melden."

"We hebben tijd."

Sergej aarzelde, want dat was gevaarlijk. Moskou had regels over vriendschap tussen agenten, en als iemand daarachter kwam of als de resident in de ambassade iets vermoedde, zouden ze allebei teruggeroepen worden. Dat zou betekenen: aparte vluchten en aparte ondervragingen met aparte gevolgen. "Als Moskou hierachter komt..."

"Dat zullen ze niet", zei Katja. Haar hand bleef op zijn knie liggen, warm, zelfs door de stof heen. "We zijn voorzichtig."

Sergej keek haar aan en zag dat een lok donker haar onder haar muts was weggegleeden. Hij bewonderde haar al sinds hun eerste briefing in Moskou drie maanden geleden. "Hoeveel tijd hebben we?"

"Minimaal veertig minuten." Ze sloeg af van de hoofdweg.

Het hotel was klein en anoniem, het was precies het soort plek waar geen vragen werden gesteld. Op een vervaagd bord stond 'Hotel Oranje'. Sergej checkte in met een Nederlands paspoort. De medewerker keek nauwelijks op.

Ze liepen een smalle trap op naar de tweede verdieping. De kamer was eenvoudig: er stond een eenpersoonsbed met een dun dekbed, een raam met uitzicht op het kanaal en afbladderend behang. Een radiator siste zachtjes in de hoek.

Zodra de deur dichtging, draaide Katja zich naar hem toe. Ze zei niets. Toen kuste ze hem. Sergej trok haar dicht tegen zich aan, zijn handen in haar haar. Haar jas viel op de grond, die van hem volgde. De kamer was koel, maar dat merkten ze niet. Ze hadden veertig minuten tot Den Haag, en dat was genoeg.

Drie dagen later was er niets meer te merken van de storm. De zon scheen vanuit een koude novemberhemel toen de rode Porsche 911 Turbo voorreed. Het was 11 november, even na tien. Van Dijk stond aan de rand van de afzetting en keek toe hoe de auto over de toegangsweg reed. Uit de open ramen schalde muziek, The Reflex van Duran Duran. De Porsche remde hard voor de controlecontainer en de muziek verstomde. Hendrik Bosch opende de deur en stapte nonchalant uit. Hij droeg een donkerblauw designpak en een wit overhemd met de bovenste twee knopen open. Om zijn pols glom een gouden Rolex en hij zette een zonnebril op. Achter de Porsche stonden nog twee auto's, een zwarte Mercedes en een donkerblauwe BMW. Uit de Mercedes stapten twee mannen in donkere pakken. Van Dijk herkende ze: de bestuursvoorzitter van het energiebedrijf en staatssecretaris Jan van Houten van het ministerie van Economische Zaken. Uit de BMW stapte de adjunct-directeur van het consortium. Het consortium was compleet.

Bosch kwam als eerste op Van Dijk af en spreidde zijn armen. "Pieter! Godzijdank is er niemand gewond geraakt."

Van Dijk zei niets. Hij droeg dezelfde werkkleding als drie dagen geleden, maar vers gewassen, en de kringen onder zijn ogen waren donker.

De bestuursvoorzitter en Van Houten volgden Bosch. De voorzitter was begin zestig, met grijs haar, een man die gewend was aan het nemen van beslissingen. Van Houten was jonger, eind veertig, een carrièrepoliticus. "Meneer Van Dijk," zei Van Houten formeel. "We zijn opgelucht dat uw veiligheidsprotocol heeft gewerkt."

Van Dijk knikte alleen.

"De pers is er," zei Bosch zacht en wees naar de turbine. "We moeten dit heel zorgvuldig communiceren."

Van Dijk keek naar de afzetting. Er waren drie cameraploegen, een tiental fotografen en misschien wel vijftientig journalisten met notitieblokken. Er was een klein podium met microfoons opgebouwd en daarachter torende Windhoek-I, scheef en beschadigd.

De vier mannen liepen naar het podium. Van Dijk en Vermeer bleven op de achtergrond, samen met drie andere ingenieurs uit hun team. Dat was hun plaats, zij waren de technici en geen woordvoerders.

Staatssecretaris Van Houten stapte naar de microfoon. "Goe-

demorgen. Hartelijk dank voor uw komst." Je merkte dat hij gewond was aan camera's. "Wat hier drie dagen geleden gebeurde, was een technisch incident in de testfase van een experimenteel project. Windhoek-I is de grootste windturbine van Nederland en een van de grootste ter wereld. Bij projecten van deze omvang zijn technische uitdagingen onvermijdelijk."

Een verslaggever onderbrak hem. "Wat is er precies misgegaan?"

Van Houten wees naar Bosch. "De heer Bosch, directeur van onze projectmaatschappij, zal dat uitleggen."

Bosch stapte naar de microfoon. "We zijn nog bezig de precieze oorzaken te analyseren. Maar ik kan u verzekeren: het belangrijkste is dat er niemand gewond is geraakt. Ons evacuatieplan heeft perfect gewerkt en de technici waren te allen tijde in veiligheid."

"Maar nu de cruciale vraag," riep een journaliste. "Wordt de turbine gerepareerd?"

Bosch aarzelde en wierp een blik op de voorzitter. De baas van het energiebedrijf knikte nauwelijks merkbaar. "We overwegen alle opties," zei Bosch. "Veiligheid heeft de hoogste prioriteit. We zullen geen overhaaste beslissingen nemen."

"Meneer de voorzitter," riep een andere verslaggever. "Uw bedrijf heeft twintig miljoen gulden in dit project geïnvesteerd. Is dat geld nu verloren?"

De voorzitter stapte naar de microfoon. "Windhoek-I was een onderzoeksproject. Onderzoek betekent grenzen verkennen. Soms stuit je op die grenzen, maar de kennis die je opdoet is onbetaalbaar. We hebben laten zien dat Nederland technologisch toonaangevend kan zijn op het gebied van windenergie."

"Maar de turbine ziet er behoorlijk kapot uit."

"De turbine is een prototype," zei de voorzitter kalm. "Prototypes dienen om te leren. We hebben geleerd."

Van Dijk stond dertig meter verderop te luisteren en schudde zijn hoofd. Geleerd, mompelde hij. Ze hadden helemaal niets geleerd. Hij had gewaarschuwd, bewijzen geleverd en gewezen op de scheuren.

"Meneer Van Dijk!" Een verslaggever had hem ontdekt. "Wilt u iets zeggen? Hoe ziet u de situatie?"

Alle camera's richtten zich op hem. Van Houten, de voorzitter, Bosch en de adjunct-directeur draaiden zich om. Bosch glimlachte, maar zijn ogen waren ijskoud.

Van Dijk opende zijn mond. Hij dacht aan de foto's die hij in september had gemaakt, aan zijn rapport, aan de reactie van Bosch en aan de belofte om het materiaal te versterken. "Geen commentaar," zei hij.

Hij draaide zich om en liep weg. Vermeer volgde hem.

De vergadering vond een week later plaats in Rotterdam. Het kantoor van het energiebedrijf bevond zich op de tiende verdieping van een betonnen hoogbouw uit de jaren zeventig aan de haven. Van Dijk zat in een vergaderzaal te wachten.

Om twee uur kwamen ze binnen: de bestuursvoorzitter, de adjunct-directeur, staatssecretaris Van Houten en Hendrik Bosch. Ze gingen aan de andere kant van de lange tafel zitten. Vermeer zat naast Van Dijk, samen met twee andere ingenieurs uit het team.

"Meneer Van Dijk," begon de voorzitter. "U heeft om deze vergadering gevraagd. Wat kunnen we voor u doen?"

Van Dijk opende zijn aktetas en haalde een stapel foto's tevoorschijn, de foto's die hem geen rust hadden gegeven. Hij legde ze op tafel en schoof ze naar de voorzitter toe.

"Dit zijn foto's van het tweede rotorblad, genomen op 17 september," zei Van Dijk. "Zes weken vóór het incident. Ze tonen microscheurtjes in het composietmateriaal."

De voorzitter nam de foto's aan, bekeek ze en gaf ze daarna door aan de adjunct-directeur.

"Deze scheurtjes zijn niet cosmetisch," vervolgde Van Dijk. "Ze gaan diep het materiaal in. Gezien de trillingen die we in september hebben gemeten, was het duidelijk dat deze scheurtjes zich onder belasting zouden uitbreiden."

"Weet u dat zeker?" Van Houten leunde voorover. "U bent ingenieur, maar heeft u dit aan meneer Bosch gemeld?"

"Ja, op 20 september," bevestigde Van Dijk. "Ik heb een gedetailleerd rapport opgesteld en ik heb gevraagd om het materiaal te versterken."

Alle ogen richtten zich op Bosch. De directeur leunde achterover en vouwde zijn armen over elkaar.

"Pieter heeft zijn bedenkingen geuit, dat klopt," zei Bosch kalm. "Maar onze materiaalexperts hebben de foto's geanalyseerd. Hun beoordeling was dat het om oppervlakkige span-

ningsscheurtjes ging, typisch voor de inloofase van zo'n prototype."

Van Dijk hief zijn hoofd op en keek Bosch aan. "Welke materiaalexperts?"

Bosch aarzelde. "Het team van MAN in München."

"Ik heb nooit een rapport van MAN gezien."

"Het rapport kwam per fax," zei Bosch. "Ik heb het bewaard."

Van Dijk staaarde hem aan. "Mijn waarschuwing werd genegeerd zonder uitgebreide analyse?"

De voorzitter stak zijn hand op. "Heren, alstublieft. We zijn hier om vooruit te kijken, niet om elkaar de schuld te geven."

"Vooruitkijken?" Van Dijk leunde voorover. "De installatie is zwaar beschadigd."

"Dat weten we," zei de voorzitter koel. "Daarom zijn we hier. De vraag is: hoe gaan we verder?"

Van Dijk leunde achterover. "We slopen de turbine en we analyseren wat er fout is gegaan."

"Sloop?" De adjunct-directeur sprak voor het eerst. "Meneer Van Dijk, we hebben zestig miljoen gulden geïnvesteerd. Daarvan kwam vijfenveertig miljoen van de staat. We kunnen niet zomaar alles weggooien."

"Wat is het alternatief?" vroeg Van Dijk. "Doorgaan en hopen?"

"Het alternatief is grondige reparatie," zei Bosch. "We vervangen beide rotorbladen en we gebruiken een conservatiever ontwerp met meer staal en minder composietmateriaal. We versterken de fundering. Over zes maanden kan Windhoek-I weer draaien."

Van Dijk schudde zijn hoofd. "Dat kost nog eens twintig miljoen en we hebben geen garantie dat het werkt."

"Heeft u een beter idee?" vroeg Van Houten.

Van Dijk zweeg. Hij wist dat de beslissing al genomen was. Ze hadden te veel geïnvesteerd en te veel politiek kapitaal in dit project gestoken.

"Als u door wilt gaan, dan alleen met een volledig nieuw ontwerp en met een onafhankelijke veiligheidsanalyse."

De voorzitter knikte. "We zullen dat in overweging nemen. Hartelijk dank voor uw expertise, meneer Van Dijk."

Pas nu begreep Van Dijk het. Dit was zijn ontslag. De anderen keken hem aan, koel en afwijzend, alsof hij een nestbevuiler was.

Hij stond op, pakte zijn aktetas en verliet de kamer. Vermeer en de andere ingenieurs volgden hem.

In de gang bleef Van Dijk staan en leunde tegen de muur. "Dat was het dan," zei hij tegen Vermeer.

"Wat bedoel je?"

"Ik ga weg. Ik dien mijn ontslag in."

Vermeer knikte langzaam. "Ik ga mee."

Op 30 november verlieten Pieter van Dijk en Maarten Vermeer Stormvogel Techniek BV. Twee andere ingenieurs volgden hen.

Windhoek-I werd nooit gerepareerd. In december besloot het consortium de turbine te slopen. De demontage begon in januari 1984 en duurde zes weken. Alleen de betonnen fundering bleef achter, een grijze cirkel in het moerasland, die langzaam overwoekerd werd door gras.

Het restaurant in Kopenhagen lag in een zijstraat vlakbij de oude haven. Het was het eerste weekend van februari 1984 en er lag sneeuw op de trottoirs. Hendrik Bosch zat achterin, in een hoekje. Voor hem stond een leeg bord en ernaast een kopje koude koffie. Tegenover hem zat een man van eind vijftig, met grijs haar en een onberispelijk grijs pak. Hij had tijdens het eten weinig gezegd.

Naast de man op de bank stond een aktetas van zwart leer met koperen beslag. Bosch schoof zijn eigen koffer over de tafel, die dikker en zwaarder was. De man maakte hem zonder haast open.

In de koffer lagen bouwtekeningen en technische schema's. Bosch had alles netjes gesorteerd: de specificaties voor het glasvezelcomposiet, belastingsberekeningen en detailfoto's van de gondel, de rotornaaf en de bladlagers. Hij had zelfs gedacht aan de foto's van de scheuren die Van Dijk in september had gemaakt.

De man bestudeerde de documenten systematisch. Hij nam de tijd en bladerde door elk hoofdstuk. Zijn ogen bleven vooral lang bij de materiaalspecificaties hangen. Na twaalf minuten knikte hij langzaam en tevreden, en hij sloot de koffer.

Daarna schoof hij zijn eigen koffer over de tafel. Bosch opende hem niet, want hij wist al wat erin zat. Hij had het bedrag

drie weken daarvoor onderhandeld: tweehonderdduizend Deense kronen in contanten.

De twee mannen stonden op en schudden elkaar de hand boven de tafel. Daarna nam ieder de koffer van de ander aan.

Bosch verliet het restaurant via de hoofdingang. De Deen wachtte drie minuten en ging toen via de keukendeur naar een zijstraat.

De bouwtekeningen waren nu eigendom van een consortium dat een windmolenpark in Denemarken wilde bouwen. Ze waren nooit in het bezit geweest van Hendrik Bosch, maar dat kon hem niets schelen. Dat de tekeningen eigendom waren van Stormvogel Techniek BV, gefinancierd met Nederlands belastinggeld, kon hem evenmin iets schelen.

Hij liep door de sneeuw terug naar zijn hotel, de koffer stevig in zijn hand. Over drie uur zou hij in een vliegtuig naar Amsterdam zitten en het geld zou in zijn kluis in Rotterdam verdwijnen. Niemand zou er ooit iets van te weten komen.

De wind kwam van de Noordzee en trok aan de jas van Detlev Klüver. Die was te dun voor een maartse dag aan de Noordzeekust van Sleeswijk-Holstein, maar daaraan had Klüver bij zijn vertrek uit Husum niet gedacht. Hij was met andere dingen bezig geweest, bijvoorbeeld met de toespraak die hij volgende week in het parlement in Kiel zou houden. Dat zou zijn eerste grote optreden als nieuw gekozen afgevaardigde worden.

Nu stond hij op de dijk bij Friedrichskoog en had spijt van zijn kledingkeuze. De wind loeide over het vlakke moerasland en voerde de zilte geur van de Waddenzee mee. Om hem heen liepen twee dozijn mensen in losse formatie: daaronder medewerkers van de economische autoriteiten uit Hamburg – hij herkende zelfs de staatsraad – gevolgd door parlementsleden uit Sleeswijk-Holstein die probeerden bij te blijven, en tot slot enkele journalisten met notitieblokken en camera's. Maar Klüver lette nauwelijks op hen. Zijn blik was gericht op de windturbine die honderd meter verderop achter de dijk in de grijze lucht reikte.

Dus dat was het, dacht hij: de Growian – de afkorting van Große Windenergieanlage, een grote windenergie-installatie. Het was een van de grootste windturbines ter wereld en inderdaad maakte hij een enorme indruk op hem. De witte, stalen toren rees loodrecht honderd meter omhoog en eindigde in een massieve gondel. Twee rotorbladen staken uit de naaf, elk vijftig meter lang. Ze draaiden langzaam in de wind en Klüver vond dat het een gelijkmatig, majestueus zwaaien was. Het was een indrukwekkend en bijna intimiderend gezicht.

"Indrukwekkend, nietwaar?" De stem kwam van rechts en Klüver herkende meteen het lichte Franse accent in het verder vloeiende Engels. Hij draaide zich om. De man naast hem was begin dertig, droeg een goed zittende donkere jas en een randloze bril. Zijn haar was kort geknipt en zijn gezichtsuitdrukking was neutraal en bijna verveeld. Hij had een klembord in zijn hand en leek aantekeningen te maken.

"Ja, heel erg," antwoordde Klüver in het Engels. Die taal was gebruikelijk in de internationale scheepvaart en hij beheerste die goed genoeg om een gesprek te voeren. "Ik ben Detlev Klüver, lid van het deelstaatsparlement uit Husum."

"Phillipe Duchamp." De man stak zijn hand uit. "Ik werk voor

een rederij in Oostende. Wij houden ons bezig met logistiek en havenplanning. Ik ben op bezoek in het kantoor in Hamburg."

"Wat doet een Belgische rederij in een Duits windenergie-project?"

Duchamp haalde zijn schouders op. "Mijn baas had de uitnodiging gekregen. Hij had geen zin in eco-speelgoed, zoals hij zei, dus stuurde hij mij." Hij wees naar de turbine. "Eerlijk gezegd begrijp ik zelf niet helemaal waarom we hier zijn. Wij vervoeren containers, geen windmolens."

"Dat is geen windmolen," zei Klüver. "Dat is de toekomst van de energievoorziening."

Duchamp keek hem geamuseerd aan. "Geloof je dat echt?"

"Natuurlijk." Klüver wees naar de turbine. "Ziet u dat? Dat is schone energie zonder uitstoot, zonder afhankelijkheid van olie of kolen. En wij in Sleeswijk-Holstein hebben wind, we hebben de kust en het potentieel. We zouden voorlopers kunnen zijn."

"Interessant." Duchamp maakte een aantekening op zijn klembord.

De delegatie bereikte de voet van de turbine. Een man in een witte jas en een gele veiligheidshelm stond hen op te wachten. Hij was midden veertig, had een rond gezicht en straalde een mengeling van trots en nervositeit uit. "Goedendag! Welkom bij Growian!" Hij pauzeerde even. "Ik ben Dr. Matthias Berger, de projectleider. Hartelijk dank voor uw komst."

De staatsraad uit Hamburg kwam naar voren, een zwaargebouwde man met grijs haar en een rood gezicht. "Dokter Berger, we zijn benieuwd naar uw presentatie."

"Natuurlijk, natuurlijk." Berger wees naar een stalen deur aan de voet van de toren. "Wilt u mij volgen? In de controlekamer kunnen we rustig praten."

Ze volgden hem door de deur naar binnen in de toren. De controlekamer was een rechthoekige ruimte met een laag plafond, volgestouwd met elektronica. Grote schermen, die eruit zagen als televisies, toonden groen oplichtende kolommen met cijfers. Daarnaast stonden langs de muren schakelborden met tientallen knoppen en hendels. Meerdere grote computers zoemden en het rook naar machineolie en ozon. "Ga zitten waar u kunt." Berger wees naar een paar klapstoelen die tegen de muur stonden. De meeste bezoekers bleven staan. Klüver ging vooraan staan, waar hij alles kon zien. Duchamp leunde tegen de

muur en sloeg zijn armen over elkaar. Hij keek op zijn polshorloge.

Berger liep naar een groot diagram dat aan de muur hing. Het toonde de technische opbouw van de turbine in alle details.

"Dames en heren," begon hij, "Growian is het meest ambitieuze windenergieproject van de Bondsrepubliek. De naafhoogte is honderd meter en we streven naar een nominaal vermogen van maar liefst drie megawatt. We hebben het hier over een installatie die onder optimale omstandigheden tot drieduizend huishoudens van stroom kan voorzien."

"Onder optimale omstandigheden," wierp de staatsraad tegen. "Hoe vaak zijn de omstandigheden optimaal?"

Berger aarzelde. "Nou, dat hangt af van de wind. Maar gemiddeld rekenen we op ongeveer drieduizend vollasturen per jaar."

"En hoeveel uur heeft het jaar?" vroeg de staatsraad.

"Achtduizend zeventienhonderdzesentwintig," antwoordde Berger. "Maar u moet begrijpen dat windenergie van nature variabel is. Dat geldt voor alle hernieuwbare energiebronnen."

Klüver stak zijn hand op. "Dokter Berger, hoe verhoudt Growian zich tot andere projecten? Ik heb gehoord over de problemen in Nederland."

Berger's gezicht betrok. "U bedoelt Windhoek-I. Ja, dat was jammer. De Nederlanders probeerden te ambitieus te zijn. Ze hadden een naafhoogte van honderdtien meter en de windturbine was gemaakt van een innovatief composietmateriaal. Vervolgens werd er onvoldoende getest. Na een incident in november moesten ze de turbine slopen." Hij tikte op het diagram. "Bij Growian zijn we conservatiever. Onze rotorbladen hebben een massieve stalen balk die is omhuld met glasvezelversterkte kunststof. Dat is zwaarder, maar veiliger. En we hebben een uitgebreide testfase gepland."

"Maar er zijn problemen, toch?" vroeg een andere afgevaardigde. "Ik heb gelezen dat de installatie vaak stil ligt."

"Dat zijn technische kinderziektes," zei Berger snel. "Helemaal normaal bij een prototype van deze omvang. Het belangrijkste is: de structuur is veilig. We hebben geen scheuren, geen materiaalmoetheid. Growian staat stevig."

"Wat zijn uw verdere plannen?" vroeg Klüver. "Ik bedoel, wat komt er na Growian?"

Berger straalde. "Dat is de spannende vraag. Over twintig

jaar, misschien eerder, zullen er honderden van dergelijke installaties langs de Duitse kust staan. Dat is de toekomst, heren. Dat is de toekomst van de energievoorziening."

De Hamburgse ambtenaren knikten beleefd, maar Klüver merkte op dat ze niet echt geïnteresseerd waren. Ze dachten waarschijnlijk aan havenuitbreidingsplannen, aan containerverwerking, aan hun eigen projecten. Hij daarentegen maakte aantekeningen. Duchamp stond tegen de muur en keek nogmaals op zijn horloge.

"Wilt u mij volgen?" Berger opende een zijdeur van de controlekamer. "Ik wil u iets laten zien." Ze verlieten de toren en liepen naar een administratiegebouw dertig meter verderop. Berger leidde hen door een smalle gang en vervolgens een betonnen trap op. Twee verdiepingen hoger opende hij een stalen deur.

"Dit is ons uitkijkplatform," zei hij. "We hebben het aangelegd voor bezoekers."

Ze stapten het platte dak op. De wind was hierboven sterker, trok aan hun kleding en floot over de lage borstwering. Een eenvoudige metalen reling omzoomde de rand. Klüver stapte naar voren en keek uit over het moerasland.

Onder hen strekte het vlakke landschap zich uit tot aan de horizon: groene weiden, doorkruist door afwateringssloten. De Noordzeedijk sneed als een groene wal door het landschap. En daarachter, in de verte, lag de Waddenzee. Bij eb was het een eindeloze vlakte van slib en geulen.

Berger ging naast Klüver staan en wees naar het noorden. "Daarbuiten," zei hij en moest tegen de wind in roepen, "ligt het echte potentieel: offshore windenergie."

"Hoe bedoelt u dat?" vroeg Klüver.

"Tien, twintig kilometer voor de kust waait de wind nog sterker en constanter dan hier op het land. Er zijn geen obstakels en geen turbulentie. In Denemarken worden de eerste plannen gemaakt om dergelijke windparken te bouwen." Berger wendde zich tot hem. "Duitsland moet volgen. Als we dat niet doen, raken we achterop."

Klüver staarde naar de zee. Hij kon de golven vanaf hier niet zien, maar als geboren Noord-Fries wist hij dat ze er waren en

dat ze eindeloos en onvermoeibaar op het strand braken. "Hoeveel energie zou je daarbuiten kunnen opwekken?"

"Genoeg voor heel Noord-Duitsland," zei Berger met stralende ogen. "Dat wordt schone energie, uitsluitend gewonnen uit wind."

Klüver probeerde zich voor te stellen hoe tientallen, misschien wel honderden van zulke torens daar zouden kunnen staan, hun rotorbladen in de wind draaiend en massaal elektriciteit opwekkend. Hij kon zich niet losmaken van dit beeld en dat wekte iets in hem dat hij sinds zijn verkiezing tot afgevaardigde had gezocht: een doel, een missie. "Dat is het," zei hij zachtjes tegen zichzelf. "Dat is de toekomst van onze kust."

Achter hem stond Phillippe Duchamp bij de reling. Hij had het gehoord en fronste peinzend zijn wenkbrauwen. Interessant, mompelde hij.

De kantine was gevestigd in een aanbouw bij het administratiegebouw. In de eenvoudige ruimte stonden goedkope plastic stoelen en tafels van spaanplaat. Aan de muur hing een automaat waar dunne koffie uit kwam. De delegatie viel uiteen in groepjes. De Hamburgse ambtenaren hadden zich in een hoek teruggetrokken en waren de begrotingen aan het bespreken. Enkele afgevaardigden uit Sleeswijk-Holstein stonden bij het raam te roken. De journalisten maakten aantekeningen of waren aan het bellen.

Detlev Klüver zat alleen aan een tafel en bestudeerde een brochure die Berger hem had gegeven. Windenergie in Duitsland – potentieel en perspectieven. Hij las geconcentreerd en maakte aantekeningen in de marge met een potlood.

"Gelooft u echt in dat spul?" De vraag kwam in het Engels.

Klüver keek op. Phillippe Duchamp stond naast zijn tafel met twee koffiemokken in zijn handen. Hij zette er een voor Klüver neer en ging zonder te vragen op de stoel tegenover hem zitten.

"Bedankt." Klüver nam de beker aan. De koffie was heet, maar dun. "En ja, natuurlijk geloof ik erin."

"Waarom?"

Klüver legde de brochure opzij. "Omdat het de enige verstandige optie is. Sleeswijk-Holstein heeft wind en kusten. Wat doen we op de lange termijn met kernenergie uit Brunsbüttel en Brok-

dorf? Waarom importeren we steenkool om elektriciteitscentrales in Kiel en Flensburg te laten draaien? Maar hier zouden we onze eigen energie kunnen produceren." Hij leunde voorover. "We zouden een energietransitie kunnen leiden."

"Energiewende." Duchamp probeerde het Duitse woord uit, alsof hij een vreemde taal testte. "Leuk woord. Heb je dat net verzonnen?"

"Nee, ik heb het ooit gelezen. Maar het past." Klüver glimlachte. "Het is meer dan een woord. Het is een visie. Een nieuwe manier om over energie te denken."

Duchamp nam een slokje van zijn koffie en trok lichtjes een grimas. "En u denkt dat dat werkelijkheid wordt?"

"Waarom niet?"

"Omdat de realiteit er meestal anders uitziet dan visies." Duchamp leunde achterover. "Maar ik vind uw enthousiasme verfrissend. De meeste politici met wie ik te maken heb, geloven nergens meer in."

Klüver keek hem aan. "U klinkt cynisch."

"Ik ben realistisch," corrigeerde Duchamp. "Ik werk in een branche waar het om cijfers draait. We leven in de jaren tachtig. Het gaat hier om containers, vrachtprijzen en tijdschema's. Of iets werkt, of het werkt niet. Visies zijn mooi, maar ze betalen geen salarissen."

"Dus u houdt niet zo van windenergie?"

Duchamp aarzelde en glimlachte toen lichtjes. "Eerlijk gezegd dacht ik er tot vanochtend nog helemaal niet over na. Maar nu..." Hij pauzeerde even. "Nu begin ik het interessant te vinden."

"De technologie?"

"Nee." Duchamp schudde zijn hoofd. "De cijfers."

"De cijfers?"

"Berger had het over offshoreparken. Als Duitsland op een dag echt op windenergie zou inzetten, zoals u zegt, dan hebben we het over tientallen van dergelijke projecten. Misschien wel honderden turbines." Duchamp pakte een papieren servet en haalde een balpen uit zijn zak. "Laten we zeggen dat elke turbine vijftig miljoen mark kost. En laten we aannemen dat er tien turbines per park zijn. En dat we twintig van zulke parken langs de Noordzeekust zouden hebben." Hij schreef snel en rekende. "Dat zijn miljarden mark, geen miljoenen."

Klüver staaarde naar het servetje. "U denkt aan het geld."

"Ik denk aan de business." Duchamp keek hem aan. "Iemand

moet deze turbines bouwen. Iemand moet ze vervoeren. Iemand moet ze installeren, bedienen, maar ook onderhouden en repareren. Weet u wat dat betekent?"

"Wat?"

"Dat iemand heel rijk zal worden." Duchamp vouwde het servet op en stopte het in zijn zak. "De vraag is alleen: wie?"

Klüver zweeg even. Hij voelde zich ongemakkelijk, maar hij kon niet precies zeggen waarom. "Het gaat toch ook om stroom voor de economie en om het milieu," zei hij uiteindelijk. "Ik bedoel, het gaat om de toekomst. Om iets groters dan winst."

"Natuurlijk," zei Duchamp. "Maar het gaat ook om zaken. Waarom niet allebei?" Hij wees door het raam naar Growian, waarvan het witte silhouet zich aftekende tegen de grijze lucht. "Deze installatie zal mislukken. Dat weet u ook."

Klüver wilde tegenspreken, maar Duchamp ging verder: "Het komt te vroeg, het is te groot en veel te duur. De Nederlanders hebben het geprobeerd met Windhoek-I. De Duitsers proberen het hier. Beide zullen mislukken." Hij leunde naar voren. "Ze hebben ons hier een visie verkocht. Maar het idee zou kunnen overleven. Over tien jaar zou de technologie volwassen kunnen zijn. Dan komt offshore. En dan ..." Hij tikte op het servetje met de cijfers. "Dan heb je twee dingen nodig. Ten eerste: politieke steun. Daar horen vergunningen bij, maar ook subsidies." Hij keek Klüver recht aan. "Ten tweede: logistieke expertise. Die heb je nodig voor het transport per schip, de uitrusting van de havens en de installatie." Duchamp wees eerst naar Klüver en daarna naar zichzelf. "Jij hebt het ene. Ik heb het andere."

Klüver staaarde hem aan. Duchamps heldere analyse fascineerde hem. De man keek zonder sentimentaliteit naar de wereld en zag alleen cijfers en mogelijkheden.

Klüver wilde iets terugzeggen, maar op dat moment riep een van de Hamburgse ambtenaren de groep. De bussen stonden te wachten en het was tijd om te gaan.

Duchamp stond op. "Het was interessant u te ontmoeten, meneer Klüver." Hij haalde een visitekaartje uit zijn portemonnee en legde het op tafel. "Phillipe Duchamp, Maritime Logistics, Oostende. Als uw partij het ooit over kustontwikkeling heeft, over onderwerpen als windmolenparken, havens of logistiek, bel me dan."

Klüver nam het kaartje aan en las het. "En dan helpt u mij?"

Duchamp glimlachte. "Visies hebben mensen nodig die ze

kunnen realiseren. En daarvoor heb je de juiste connecties nodig." Hij tikte op het visitekaartje.

Hij draaide zich om en liep naar de deur.

Klüver bleef zitten en staaarde naar het visitekaartje. Toen stopte hij het in zijn zak en volgde de anderen naar buiten. De bussen reden in verschillende richtingen weg: die uit Hamburg naar het oosten, die uit Sleeswijk-Holstein naar het noorden. Klüver zat bij het raam van de bus en keek toe hoe Growian kleiner werd, totdat de witte turbine nog maar een streepje aan de horizon was.

Maar hij dacht niet aan de turbine. Hij dacht aan de woorden van Duchamp, aan de miljarden marken, aan de vraag: wie wordt hier rijk van? En toen vroeg hij zich af of dat echt zo verkeerd was.

HOOFDSTUK 1

HET CONTACT

Erik Wiedner trapte op de pedalen en vloekte zachtjes. De wind kwam uit het oosten, dus vanaf zee, en maakte het hem moeilijk om vooruit te komen. De geleende fiets was oud, woog veel en had maar drie werkende versnellingen. De ketting piepte bij elke omwenteling.

Hij reed op een smalle asfaltweg die zich door de duinen van West-Terschelling naar het oosten slingerde. Links en rechts stak strandgras omhoog, dat heen en weer waaide in de wind. Daarachter lagen de duinen van zand en gras. De lucht was grijsblauw en onderbroken door snel voorttrekkende wolken. Het was september op het Nederlandse Noordzee-eiland.

Erik had hier een week geboekt. Officieel moest hij een artikel schrijven over de Nederlandse eilanden, dat in zijn reismagazine zou verschijnen. De beste stranden van Nederland of iets dergelijks. Zijn afdelingshoofd had het onderwerp drie weken geleden voorgesteld. Erik had toegezegd, juist omdat hij even aan zijn baan in Hamburg wilde ontsnappen, al was het maar voor een paar dagen.

De fiets reed hobbelen over een hersteld stuk asfalt. Erik verschoof zijn gewicht en trapte door. Hij was groot en krachtig gebouwd en zijn rode haren wapperden in de wind. De rode baard die hij sinds twee jaar droeg, zat nog lichtjes aan elkaar geplakt door het zoute water van de strandwandeling van gisteren.

Na twintig minuten bereikte hij Oosterend. Het dorp bestond

uit niet meer dan een verzameling lage huizen met rieten daken, die zich langs een hoofdstraat uitstrekten. Er was een kleine supermarkt, een kerk en een paar pensions. En er was een café met een verweerd houten bord waarop Café de Zeemeeuw stond.

Erik zette zijn fiets neer en ging naar binnen. Het café was klein en gezellig ingericht. Houten tafels stonden tussen oude stoelen en de ramen gaven uitzicht op een weide waar drie schapen graasden. Aan de muur hingen ingelijste foto's van schepen en vissersboten. Het rook naar versgebakken brood. Een oudere vrouw met grijs haar stond achter de toonbank en knikte naar hem. "Goedemiddag."

"Goedendag." Eriks Nederlands was rudimentair, maar hij probeerde het toch. "Koffie, alstublieft."

"Natuurlijk." De vrouw schonk een grote kop voor hem in en zette die op een dienblad. "Eén euro vijftig."

Erik betaalde en ging aan een tafeltje bij het raam zitten. Hij klapte zijn laptop open en wachtte tot de computer was opgestart. Toen opende hij het document met zijn artikel. De titel luidde: De beste stranden van de Nederlandse eilanden: een culinair en landschappelijk overzicht.

Hij had gisteren vijfhonderd woorden geschreven. Ze gingen over het brede zandstrand bij West-Terschelling, de duinen en het heldere water. Alles was correct geformuleerd en professioneel opgesteld. En alles was vreselijk saai.

Nu moest hij over de regionale keuken schrijven. Visspecialiteiten vormden zijn volgende alinea. Erik begon te typen: "De visserij heeft op Terschelling een lange traditie. De vissers brengen dagelijks hun verse vangst aan land, die in de lokale restaurants wordt bereid. Bijzonder populair zijn gebakken schol en rollmops, die met aardappelen en salade worden geserveerd."

Erik pauzeerde en staarde naar het scherm. Toen markeerde hij de alinea en wiste hem weer. Gebakken schol. Rollmops. Wat schreef hij in hemelsnaam?

Hij leunde achterover en nam een slok. De koffie was sterk en bitter, precies zoals Erik hem graag had. Maar het hielp niet tegen de frustratie die in hem opkwam. Een jaar geleden werkte hij nog bij het Hamburger Morgenblatt. Hij was redacteur bij de lokale afdeling en deed aan onderzoeksjournalistiek. Zijn onderzoeken duurden soms weken. Dat was altijd lastig geweest, omdat zijn afdelingshoofd toch elke dag een verhaal van hem

verwachtte. Maar hij had de extra tijd genomen en geschreven over corruptie bij het havenbestuur, over belastingontduiking bij vastgoedbedrijven en over een smeergeldaffaire bij een gemeentelijk bouwproject. Dat waren lokale verhalen, zeker. Maar het waren enorm belangrijke verhalen voor de miljoenstad.

Toen kwam het aanbod van het reismagazine. Het magazine was internationaal actief, had kantoren in drie landen en publiceerde reportages uit de hele wereld. Erik had de vacature gezien en zich voorgesteld hoe hij zou schrijven over conflicten in Zuid-Amerika, over veranderingen door toerisme in Afrika en misschien ook over milieuvervuiling in Azië. Hij had zich voorgesteld te schrijven over de grote wijde wereld, niet alleen over Hamburg.

Het salaris was ook beter dan bij het dagblad. Niet veel beter, maar toch beter. En het perspectief leek groter. Hij had ontslag genomen. Zijn hoofdredacteur bij het Morgenblatt had geprobeerd hem te houden. De man had gezegd: "Erik, je bent goed in wat je hier doet. Lokale journalistiek is belangrijk. Ga niet weg."

Maar Erik was toch weggegaan. Na drie maanden kwam de ontzuivering. Hij deed onderzoek naar de grote, wijde wereld vanuit zijn bureau in Hamburg. Erik verwerkte persberichten van toeristenbureaus, belde met hotels en vatte informatie uit Wikipedia en reisgidsen samen. Af en toe mocht hij echt ergens heen, zoals nu naar Terschelling. Maar dan schreef hij over stranden en visgerechten.

Niets van wat hij bij het reismagazine produceerde, was echt belangrijk. Niets daarvan had enig effect. Niemand las een artikel over de mooiste stranden van Nederland en veranderde daarna zijn leven, dacht hij. Bij het Morgenblatt had hij ooit een artikel geschreven over illegale afvalverwerking in de haven van Hamburg. Hij had drie weken onderzoek gedaan, bedrijfsleiders ontmoet en stiekem foto's gemaakt. Het artikel was verschenen. Twee weken later werd een bedrijf doorzocht. Vier maanden later werden er aanklachten ingediend. Dat was echte journalistiek geweest.

Erik dwong zichzelf om verder te schrijven. Hij typte: "De visserij op Terschelling biedt bezoekers de mogelijkheid om verse vis rechtstreeks van de kotter te kopen. Elke ochtend meren de vissers aan in de haven van West-Terschelling en verkopen zij hun vangst. Een bezoek aan restaurant De Walvis is ook een

aanrader. Daar bereidt chef-kok Jan Bakker dagelijks wisselende visgerechten."

Hij had gisteren met Jan Bakker gebeld. Bakker was een aardige man geweest, die hem een kwartier lang had verteld over zijn leveranciers en zijn recepten. Erik had aantekeningen gemaakt, geknikt en steeds weer interessant gezegd. Maar het was niet echt interessant geweest. Het was onbelangrijk.

Hij was tenminste geen PR-adviseur geworden, dacht hij nu. Dan zou hij de persberichten moeten schrijven die journalisten zoals hij nu moesten verwerken. En af en toe moesten deze adviseurs schandalen verdoezelen en onwaarheden als waarheid presenteren. Nou, dat zou pas echt geweldig zijn geweest. Sommige van zijn voormalige collega's waren overgestapt naar de PR-sector. Daar verdienden ze naar verluidt beter. Erik wilde dat niet.

Reisjournalistiek was tenminste nog een vorm van journalistiek. Technisch gezien tenminste. Ook al voelde het niet zo.

Buiten trokken de wolken verder over de hemel. De drie schapen in de wei graasden, onaangedaan door wind en weer. Erik staarde naar zijn laptop en probeerde de volgende alinea te formuleren. Ergens daarbuiten waren echte verhalen, troostte hij zichzelf. Verhalen die het waard waren om verteld te worden. Maar hij zou ze niet vinden zolang hij over rollmops schreef.

Een klein symbool in de statusbalk op zijn scherm gaf aan dat er een nieuwe e-mail was binnengekomen. Hij klikte erop en de e-mail werd geopend. De afzender was aangegeven met P.v.D. en het e-mailadres was pvandijk1948@hotmail.com. De onderwerpregel was in het Duits geschreven, maar het Duits was gebrekkig: Informatie voor uw onderzoek.

Erik fronste zijn wenkbrauwen. Hij opende de e-mail. De tekst was kort en ook in gebrekkig Duits geschreven:

Geachte heer Wiedner,

ik heb uw artikel over corruptie bij het havenbestuur van Hamburg gelezen. Twee jaar geleden in het Morgenblatt. Zeer goed onderzoek. Ik heb soortgelijke informatie, maar over een ander onderwerp. Offshore windmolenparken in de Noordzee. Politieke connecties. Ik ben ingenieur. Ik was vele jaren geleden betrokken bij een Nederlands project. Ik heb documenten.

Kunnen we afspreken? Ik ben in Nederland. Ik heb gezien dat u nu voor een reismagazine schrijft. Kunnen we afspreken? Bijvoorbeeld morgen in Harlingen? Om elf uur? Ik kan daar zijn.

Met vriendelijke groet, P. van Dijk

Erik staaarde naar het scherm. Zijn eerste reactie was wantrouwen. Wie schreef hem zomaar uit het niets?

Hij las de e-mail nog eens. Het Duits was duidelijk niet de moedertaal van de afzender. De zinsbouw leek Nederlands. Maar de inhoud was toch interessant, met de hints over offshore windparken en politieke connecties.

Erik leunde achterover. De afzender beweerde zijn oude artikel over de corruptie in de haven te hebben gelezen. Dat was mogelijk. Het artikel had twee jaar geleden in het Morgenblatt gestaan en was ook online te lezen geweest. Iedereen had het kunnen lezen.

Maar hoe wist deze P. van Dijk dat Erik in Nederland zou zijn? En dat hij hem morgen in Harlingen wilde ontmoeten?

Erik opende een nieuw browservenster en typte P. van Dijk ingenieur Nederland in de zoekmachine. Er kwamen meerdere resultaten naar voren. De meeste waren LinkedIn-profielen en enkele persberichten van ingenieursbureaus. Maar er zat niets specifiek bij, omdat de naam blijkbaar te vaak voorkwam.

Hij probeerde het met P. van Dijk offshore windpark. Er kwamen weer meerdere resultaten, maar niets concreets. Een paar technische rapporten en enkele vakartikelen. Maar geen van de auteurs leek bij het e-mailadres te passen.

Erik typte pvandijk1948@hotmail.com rechtstreeks in de zoekmachine. Zoals verwacht leverde dat geen resultaten op.

Hij sloot de browser weer en staaarde naar de e-mail. Wilde iemand hem misschien in een doodlopende straat lokken om hem belachelijk te maken of tijd te verspillen? Misschien was het een concurrent van het reismagazine? Misschien zelfs iemand die hij met zijn oude artikelen had geïrriteerd?

Maar het kon ook echt zijn.

Erik opende een nieuw browservenster en zocht naar veerverbindingen tussen Terschelling en Harlingen. De veerboot voer meerdere keren per dag. De eerste verbinding 's ochtends vertrok om half negen vanuit West-Terschelling en kwam om half tien aan in Harlingen. Dat zou hem genoeg tijd geven om op tijd bij de veerboot te zijn.

Hij keek opnieuw naar de e-mail. Offshore windmolenparken

in de Noordzee waren big business. Er vloeiden miljarden aan subsidies naar deze projecten, zoals EU-geld, nationale subsidies en belastingvoordelen. Als er echt sprake was van corruptie, dan was dat een verhaal. Het soort verhaal waarvoor hij zijn baan bij het Morgenblatt had opgegeven. Ironisch genoeg.

Erik dronk de laatste slok koffie uit zijn kopje en zette het kopje neer. Wat heb ik te verliezen?, dacht hij. Een tocht met de veerboot naar Harlingen zou twee uur duren, misschien drie als de afspraak langer zou duren. Als Van Dijk niet zou komen opdagen of als het allemaal tijdverspilling zou blijken te zijn, dan zou hij gewoon weer teruggaan. Hij zou een dag verliezen, meer niet.

Maar als het verhaal echt was... Erik klikte op Beantwoorden en begon te typen:

Geachte heer Van Dijk,

Hartelijk dank voor uw e-mail. Ik ben geïnteresseerd in de informatie die u noemt. Ik kan morgen om elf uur bij de veerboot in Harlingen zijn.

Met vriendelijke groet, Erik Wiedner

Hij las het bericht nog eens door en klikte toen op Verzenden. De e-mail verdween uit de map Verzonden. Erik sloot zijn laptop en keek uit het raam. De drie schapen graasden nog steeds in de wei. De wolken dreven verder door de lucht. Er was niets veranderd.

De veerboot vertrok om half negen uit de haven van West-Terschelling. Erik stond aan de reling op het bovendek en keek hoe het eiland kleiner werd. De wind was kouder hier op het water en bracht de geur van zout en zeewier met zich mee. De golven wiegden het schip in een gelijkmatig ritme.

De overtocht duurde negentig minuten. Erik had zijn rugzak bij zich, met daarin zijn laptop, camera en een notitieboekje.

Na twintig minuten doken ze op. Ver weg, waar het water donkerder werd, staken witte torens uit de zee. Het waren windturbines, tientallen, in lange rijen opgesteld. Hun rotorbladen draaiden langzaam en elke turbine had drie bladen, elk minstens vijftig meter lang.

Erik hief zijn camera en fotografeerde ze door de telelens. Door de zoeker leken de turbines nog massiever. De torens leken

wel honderd meter hoog te zijn, misschien zelfs hoger. De gondels aan de top leken hem net zo groot als bussen.

"Indrukwekkend, nietwaar?"

Erik draaide zich om. Naast hem stond een man van rond de zestig met grijs haar en een zeiljas. Hij sprak Duits met een Nederlands accent.

"Ja," zei Erik. "Hoeveel zijn het er?"

"Dat is het Luchterduinenpark. Dat heeft drieënveertig turbines." De man wees naar het noordwesten. "Daar ligt Amalia, met zestig turbines. En daarachter Prinses Amalia, nog eens zestig. In totaal hebben we meer dan vierhonderd offshore turbines in de Nederlandse Noordzee."

Erik liet de camera zakken. "Vierhonderd?"

"Ja. En dat worden er nog meer. Duitsland bouwt er ook, net als Groot-Brittannië en Denemarken." De man glimlachte trots. "Je kunt wel zeggen dat de Noordzee de energiecentrale van Europa is geworden."

"Hoeveel stroom produceren die?"

"Luchterduinen alleen al produceert genoeg stroom voor driehonderdduizend huishoudens. Alle Nederlandse parken samen voorzien bijna drie miljoen huishoudens van stroom." De man pakte een verrekijker en keek naar de turbines. "Over tien jaar zijn we volledig onafhankelijk van fossiele brandstoffen. Dat is de toekomst."

Erik knikte langzaam. Hij keek naar de turbines en probeerde zijn gedachten op een rijtje te zetten. De installaties waren indrukwekkend, daar was geen twijfel over mogelijk. Maar tegelijkertijd hadden ze iets vreemds. Er stonden zoveel torens – meer dan honderd – met rotorbladen die onophoudelijk rondraaiden. De Noordzee was veranderd. Het was geen lege ruimte meer, maar een industrieel gebied vol met machines.

"Stoort u dat niet?" vroeg Erik. "Ik bedoel, visueel?"

De Nederlander liet zijn verrekijker zakken en keek hem verbaasd aan. "Stoort? Nee, helemaal niet. Ja, als je de Noordzee ziet als een toeristische plek, met veel strand en duinen, dan misschien wel. Maar ik vind ze mooi. We hebben ze nodig. Ze zijn een symbool van vooruitgang." Hij wees naar de kust, die nu aan de horizon verscheen. "Daar op het land staan ook honderden turbines. Overal in Nederland. We zijn een klein land en we benutten elke vierkante meter."

Erik keek naar de kust. Inderdaad, zelfs vanaf hier kon hij

witte torens zien die boven het vlakke land uitstaken. Turbines die in de wind draaiden, net als hun tegenhangers op zee.

Misschien is dat wel het verhaal, dacht hij onwillekeurig. Misschien had Van Dijk echt iets te vertellen. Iets over deze gigantische industrie, die miljarden verslond en het landschap veranderde.

De veerboot naderde de haven van Harlingen. Erik bedankte de Nederlander en ging naar beneden om zijn rugzak te halen.

Erik verliet samen met de andere passagiers de veerboot en liep via de loopplank het vasteland op. Ze liepen door het grote ontvangstgebouw van baksteen. Sommige reizigers wachtten al op de volgende veerboot terug naar Terschelling. Erik keek om zich heen. Het was 10.45 uur.

Toen stapte Erik het plein voor de terminal op. Daar zag hij hem. Een man stond ongeveer twintig meter verderop, naast een paal, en keek naar de aankomende passagiers. Hij was midden veertig, had een atletisch postuur, droeg een donkere jas en een moderne, hoekige bril. In zijn rechterhand hield hij een zwarte aktetas vast.

Erik liep naar hem toe. De man zag hem aankomen en deed een stap naar voren. "Meneer Wiedner?" vroeg hij in het Duits.

"Ja." Erik bleef voor hem staan. "Pieter van Dijk?"

"Klopt. Pieter van Dijk Junior." De man stak zijn hand uit. Zijn handdruk was stevig en professioneel. "Hartelijk dank voor uw komst."

"Junior?" vroeg Erik.

"Mijn vader heeft u geschreven. Hij is achtenzeventig jaar oud en spreekt geen goed Duits. Ik heb de e-mail voor hem geschreven." Van Dijk wees naar een bankje aan de rand van de aanlegsteiger. "Kunnen we gaan zitten?"

"Graag. Maar misschien kunnen we ergens heen gaan waar we rustig kunnen praten?"

Van Dijk knikte. "Ik ken een café in de stad."

Ze liepen van de veerbootterminal naar de oude binnenstad van Harlingen. "Hoe wist u dat ik hier vandaag zou zijn?" vroeg Erik heel direct.

Van Dijk lachte. "Ik heb onderzoek gedaan voor mijn vader. Ik

heb uw redactie gebeld. Ze vertelden me dat u in ons land was. Maar ze wilden niet zeggen waar."

De straten in Harlingen waren smal en geplaveid, omzoomd door bakstenen huizen uit de zeventiende eeuw. Na vijf minuten bereikten ze een gracht met oude woonhuizen aan de oever. Van Dijk leidde Erik naar een klein café met uitzicht op het water. Ze gingen aan een tafel bij het raam zitten. Een jonge serveerster kwam hun bestelling opnemen. Erik vroeg om koffie en Van Dijk bestelde thee.

De Nederlandse informant legde de map op tafel, maar opende hem niet meteen. Zijn vingers trommelden nerveus op het zwarte leer. Hij keek uit het raam, toen weer naar Erik en vervolgens weer naar het kanaal.

"Is alles in orde?" vroeg Erik.

Van Dijk lachte kort en humorloos. "Eerlijk gezegd, nee. Ik heb al drie dagen nauwelijks geslapen. Ik weet niet zeker of dit een goed idee is."

"U hebt mij geschreven."

"Mijn vader heeft me gevraagd u te schrijven." Van Dijk zette zijn bril af en poetste hem schoon met een zakdoek. "Ik werk voor het Nederlandse ministerie van Milieu, op de afdeling hernieuwbare energie. Als iemand ontdekt dat ik met een Duitse journalist over vertrouwelijke documenten praat..." Hij zette zijn bril weer op. "Dan kom ik in de problemen, vrees ik."

Erik knikte langzaam. "Ik begrijp het. Maar nu zitten we hier. En u hebt het gedaan."

Van Dijk zweeg even. De serveerster bracht hun drankjes. Hij wachtte tot ze weg was voordat hij antwoordde. "Ik heb het gedaan omdat mijn vader er al heel lang niet meer over heeft gesproken, over Windhoek-I en over wat er toen is gebeurd. Hij heeft zijn documenten opgeborgen en daarna niet meer in de windenergiesector gewerkt. En toen, drie maanden geleden, kwam er een brief."

"Wat voor brief?"

Van Dijk haalde een envelop uit de map. De envelop was oud en vergeeld en op de postzegel stond een Deense vlag. "Dit heeft een man genaamd Bjarne Nielsen ons gestuurd. Hij was een Deense ingenieur, die inmiddels met pensioen is. Hij had in de jaren negentig gewerkt aan een offshore windmolenpark, voor Esbjerg, in de Deense Noordzee."

Hij schoof de brief over de tafel. Erik pakte hem eruit en vouwde hem open. De tekst was in keurig handschrift in het Engels geschreven. Erik las langzaam en probeerde de ietwat omslachtige bewoordingen te begrijpen.

Nielsen schreef dat hij het adres van Pieter van Dijk had gekregen van een voormalige collega bij Stormvogel Techniek. Hij dacht dat ze iets met elkaar te maken hadden. In 1991 was hij hoofdingenieur bij het offshore windmolenpark geweest. De ontwerpspecificaties, zo had hij later vernomen, waren afkomstig van het Windhoek I-project. Drie weken na de ingebruikname ontdekte Nielsen microbreuken in het composietmateriaal van de rotorbladen. Hij meldde dit aan het management. Hij kreeg de opdracht om de bedrijfsbelasting te verminderen tot zeventig procent en kreeg de verzekering dat de bladen binnen zes maanden zouden worden vervangen.

Dat was drieëndertig jaar geleden, schreef Nielsen. De bladen zijn nooit vervangen.

Hij had gedetailleerde gegevens bijgehouden, vervolgde hij in de brief: foto's, inspectierapporten en interne memo's. Hij was vorig jaar met pensioen gegaan, maar deze informatie moest openbaar worden gemaakt. Als Pieter van Dijk hierin geïnteresseerd was, moest hij contact met hem opnemen.

Erik las de brief twee keer en legde hem daarna terug op tafel. "Heeft uw vader contact met hem opgenomen?"

"Ja. Ze hebben drie keer gebeld. Nielsen stuurde hem kopieën van zijn documenten." Van Dijk haalde een tweede, dikkere envelop uit de map. "Dit zijn de inspectierapporten uit de jaren negentig. Er zijn ook oude foto's van scheuren in de rotorbladen en memo's waaruit blijkt dat de exploitanten van het park op de hoogte waren van de problemen."

Erik opende de envelop en haalde de documenten eruit. De meeste waren in het Deens, maar de foto's spraken voor zich. Hij zag fijne, spinnenwebachtige lijnen over het witte oppervlak van de rotorbladen lopen. Op sommige foto's waren de scheuren met rode pijlen gemarkeerd.

"En dat was ook al zo bij Windhoek-I?" vroeg hij.

"Precies." Van Dijks stem trilde lichtjes. "Mijn vader herkende het patroon meteen: dezelfde verspreiding vanaf de bladbasis naar buiten toe."

Erik keek Van Dijk aan. "Maar het Deense park draait nog steeds?"

"Ja. Op verminderde kracht, nog steeds met zeventig procent in plaats van honderd." Van Dijk nam een slok thee. "Nielsen schreef dat ze oorspronkelijk volledige capaciteit hadden gepland. Maar na zijn waarschuwing hebben ze de belasting verminderd. Officieel om economische redenen."

"En niemand stelde vragen?"

"Niemand. Het park produceert stroom, het staat er, het werkt. Alleen niet zo goed als het zou moeten." Van Dijk vouwde de brief dicht. "Dat is alles wat er nog bestaat."

Erik leunde achterover. Buiten voer een boot door het kanaal en het water krulde in zijn kielzog. "En wat deed uw vader?"

"Hij belde me midden in de nacht." Van Dijk lachte. "Mijn vader belt me normaal gesproken zelden. U moet weten dat hij een koppige oude man is, die al lang alleen woont. Maar die nacht klonk hij... bang."

"Wat zei hij?"

"Dat ik moest onderzoeken of andere parken soortgelijke problemen hadden." Van Dijk opende de map weer en spreidde verschillende documenten uit op de tafel. "Ik werk voor het ministerie van Milieu. Ik heb toegang tot technische rapporten, inspectieverslagen en certificeringsdocumenten. Dus ben ik op zoek gegaan."

Hij schoof een eerste blad naar Erik toe. "Dit is een officieel inspectierapport van een Nederlands offshorepark. Borssele III. Het is gedateerd op vorig jaar. Ondertekend door een bedrijf genaamd Hanseatic Offshore Services uit Hamburg." Van Dijk tikte op de laatste pagina. "Conclusie: Alle turbines in perfecte staat. Geen structurele gebreken geconstateerd."

Daarna schoof hij er een tweede document naast. "En dit is een intern onderhoudsrapport van hetzelfde park. Geschreven door een technicus van de exploitatiemaatschappij, drie weken na de officiële inspectie."

Erik pakte het tweede document en las het. Ook zonder vloeiend Nederlands te spreken begreep hij de sleutelwoorden: scheuren, corrosie, structurele problemen.

"Die spreken elkaar een beetje tegen," zei Erik.

"Ja." Van Dijk verzamelde de twee documenten weer. "Ik heb meerdere van zulke paren gevonden. Acht parken waar officiële inspectierapporten zeggen alles in orde, maar interne rapporten problemen documenteren."

"En wie voert deze officiële inspecties uit?"

Van Dijk haalde een lijst tevoorschijn. "Vier bedrijven domineren de markt. Hanseatic Offshore Services is de grootste. Zij inspecteren ongeveer veertig procent van alle Duitse en Nederlandse parken." Hij wees naar de andere namen. "TÜV Nord doet vijftientig procent en DNV GL twintig procent. De rest is verdeeld over kleinere bedrijven."

Erik bestudeerde de lijst. "En u denkt dat Hanseatic hierin meespeelt?"

"Ik weet het niet." Van Dijk wreef in zijn ogen. "Misschien wel. Of ze zien alleen wat ze moeten zien. Of de interne rapporten worden overdreven om onderhoudsbudgetten te rechtvaardigen. Er zijn veel mogelijkheden."

Erik nam een slok. "Waarom komt u dan eigenlijk naar mij toe?"

Van Dijk aarzelde lang voordat hij zei: "Omdat ik bang ben."

"Waar bent u bang voor?"

"Voor wat er gebeurt als ik als ambtenaar van het ministerie van Milieu ongemakkelijke vragen ga stellen." Van Dijk leunde voorover. "Mijn afdeling is verantwoordelijk voor de vergunningverlening voor nieuwe offshoreparken. We werken nauw samen met de industrie. Als ik ga graven en dan mijn twijfels uitspreek over de veiligheid van bestaande parken..." Hij stopte. "Dan ben ik er geweest."

Erik knikte langzaam. "En ik ben journalist. Ik kan alle vragen stellen."

"Ja. En nog iets: u werkt voor een reismagazine." Van Dijk glimlachte zwakjes. "Sorry, maar niemand zal u serieus nemen. U bent de perfecte dekmantel."

Erik moest onwillekeurig lachen. "Dus dat is mijn perfecte dekmantel. Zo heb ik mijn nieuwe baan nog nooit bekeken."

Van Dijk haalde weer iets uit de map en haalde er een laatste envelop uit. "Er is nog iets." Zijn stem werd nog zachter. "Mijn vader gelooft dat er nog een verband is. Tussen de foutieve ontwerpen uit de jaren tachtig en wat er vandaag de dag gebeurt."

"Wat voor verband?"

"Over de betrokken personen." Van Dijk haalde een enkel vel papier tevoorschijn. Het was een handgeschreven lijst met namen. "Mijn vader heeft geprobeerd te reconstrueren wie er destijds bij Windhoek-I betrokken was: van de ingenieurs en

managers tot de politici. En vervolgens heeft hij onderzocht waar deze mensen nu zijn."

Hij schoof de lijst naar Erik. "Drie van hen bekleden vandaag hoge posities in de offshore windenergiesector. Eén is lid van de raad van bestuur van een grote Nederlandse energieleverancier. Eén zit in de raad van commissarissen van Hanseatic Offshore Services."

Erik staaarde naar de lijst. De namen zeiden hem niets.

Van Dijk schudde zijn hoofd en keek nerveus rond in het café, hoewel zij de enige gasten waren. Erik vond dat de Nederlander toch behoorlijk nerveus was. Had hij echt reden om te denken dat hij werd gevolgd? Natuurlijk was het mogelijk dat de informatie explosief was, maar zo explosief dat ze in het stadje Harlingen in de gaten werden gehouden? Dat kon hij zich niet voorstellen.

Van Dijk vouwde de lijst op en stopte hem terug in de envelop. "Als u vragen begint te stellen en ze merken dat u gericht op zoek bent..."

Hij liet de zin onafgemaakt. "Maar ik heb nog iets." Van Dijk haalde een uitnodiging uit de map. Die was gedrukt op zwaar papier, met een officieel logo. "Het gaat om het offshore windpark Hollandse Kust Noord. De officiële opening wordt gevierd met een persreis, op 28 september. De start is in Den Helder."

"Dat is over twee weken," zei Erik.

"Ja. Hollandse Kust Noord is een van de nieuwste parken. Negenenzestig turbines, gebouwd door CrossWind, een consortium van Shell en Eneco. De officiële opening wordt groots aangepakt." Van Dijk keek Erik recht aan. "Er zullen ook Duitse politici bij zijn."

"En hoe kom ik daar binnen?"

"Je werkt voor een reismagazine. Meld je aan als vertegenwoordiger van de pers. De organisatoren nemen iedereen aan die publiciteit brengt." Van Dijk glimlachte flauwtjes. "Je schrijft een artikel over de toekomst van hernieuwbare energie. En trouwens..."

"... doe ik onderzoek." Erik knikte. "Waar moet ik precies naar zoeken?"

Van Dijk spreidde de documenten weer uit. "Zoek naar verbanden tussen de mensen, de bedrijven en Hanseatic Offshore Services. Zoek uit wie met wie zaken doet. Zoek uit waar het

geld naartoe gaat." Hij tikte op de tegenstrijdige inspectierapporten. "En uiteindelijk kom je er misschien achter of die turbines daarbuiten wel veilig zijn."

Erik bladerde door de documenten. Het waren ongeveer veertig pagina's. De meeste waren in het Nederlands of Deens. "Al met al moet ik zeggen: dat is niet veel."

"Nee, misschien is dat niet zo." Van Dijk leunde achterover. "Maar het is een begin. En ik zal u helpen. Ik kan ook meer informatie verzamelen. Maar ik moet op de achtergrond blijven. Als mijn naam naar voren komt..."

"... is uw carrière voorbij. Ik begrijp het." Erik verzamelde de documenten en stopte ze terug in de envelop. "Oké, ik doe het."

Van Dijk haalde zichtbaar adem. Zijn schouders zakten naar beneden, alsof hij een zware last van zich af had gelegd. "Hartelijk dank, meneer Wiedner." Hij stond op en stak Erik zijn hand toe. Zijn handpalm was vochtig. "Mijn nummer staat op het visitekaartje. Als u iets vindt, bel me dan, op elk moment."

Erik stond ook op en schudde Van Dijk de hand. "Ik zal mijn best doen."

"Dat is alles wat ik kan vragen." Van Dijk legde tien euro op tafel, genoeg voor beide drankjes en een fooi. Toen pakte hij zijn lege aktetas, knikte kort naar Erik en liep naar de deur.

Erik keek hem na. Door het raam zag hij hoe Van Dijk de straat op liep, nog eens nerveus om zich heen keek en toen snel in de richting van het station verdween. Erik ging weer zitten. Hij opende de envelop en begon de documenten systematisch door te nemen. Buiten trokken wolken over het kanaal. Een tweede boot voer voorbij, langzamer dan de eerste. De golven braken zich op de oever. Na twintig minuten stopte Erik de documenten terug in de envelop en verliet hij het café. Hij liep terug naar de veerbootterminal. De volgende veerboot naar Terschelling vertrok over een uur. Nu had hij iets te doen. Hij zou geen stranden bezoeken of visrestaurants testen. Nee, hij had echt werk te doen. Voor het eerst sinds een jaar voelde Erik Wiedner zich weer journalist.

Erik verliet het café en liep terug naar de haven. De straten van Harlingen waren nog steeds druk. Toeristen slenterden langs de